

INFORMACIJE ZA KLIJENTE
-UPRAVLJANJE PORTFELJOM-

Društvo za upravljanje investicionim fondovima
„WVP FUND MANAGEMENT“
a.d. Banja Luka

U skladu sa zakonskom regulativom kojom se uređuje tržište hartija od vrijednosti Republike Srpske Društvo za upravljanje investicionim fondovima "WVP FUND MANAGEMENT" a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: Društvo) putem ovog dokumenta pruža informacije klijentima/potencijalnim klijentima (malim ili profesionalnim investitorima) o:

- 1) Društvu i uslugama koje Društvo pruža;
- 2) Hartijama od vrijednosti i predloženim investicionim strategijama, uključujući odgovarajuće smjernice i upozorenja u vezi sa rizikom ulaganja u pomenute hartije, odnosno strategije;
- 3) zaštiti hartija od vrijednosti i novčanih sredstava klijenata;
- 4) troškovima i povezanim naknadama,
- 5) regulatornim odredbama.

Klijentima, odnosno potencijalnim klijentima, preporučuje se da detaljno prouče ovaj dokument prije zaključenja ugovora sa Društvom.

1. Podaci o Društvu i uslugama koje pruža

Društvo je registrovano kod Osnovnog suda u Banja Luci pod brojem 057-0-Reg-19-001465. Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske je 03.06.2019. godine izdala dozvolu Društvu pod brojem 01-UP-52-110-13/19 za obavljanje osnovne djelatnosti Društva – upravljanje investicionim fondovima.

Društvo od marta 2024. godine ima saglasnost Komisije za hartije od vrijednosti na obavljanje dodatnih djelatnosti; broj rješenja 01-UP-51-47-1/24 od 05.03.2024. godine. Dodatne djelatnosti Društva su: upravljanje portfeljom za individualne klijente i investiciono savjetovanje.

1.1 Opšti podaci, odobrenja

Poslovno ime:	Društvo za upravljanje investicionim fondovima "WVP Fund Management" a.d. Banja Luka
Skraćeni naziv:	"WVP Fund Management" a.d. Banja Luka
Sjedište:	Vidovdanska 2, 78 000, Banja Luka
Telefon:	051/267-267
Matični broj:	11181910
JIB:	4404470750004
E-mail:	contact@wvpfondovi.ba
Internet stranica:	www.wvpfondovi.ba
Broj i datum rješenja o izdavanju dozvole za upravljanje investicionim fondovima:	01-UP-52-110-13/19 od 03.06.2019. godine
Broj i datum rješenja o izdavanju dozvole za obavljanje dodatnih djelatnosti:	01-UP-51-47-1/24 od 05.03.2024. godine
Nadležni organ koji je izdao dozvolu za rad:	Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske; Vuka Karadžića 6, 78 000, Banja Luka
Broj i datum rješenja o upisu u registar privrednih subjekata:	057-0-Reg-19-001465 od 19.06.2019. godine

1.2 Komunikacija

Jezik komunikacije između klijenta i Društva je srpski, bosanski ili hrvatski jezik. Ukoliko klijent ne koristi nijedan od jezika koji je u upotrebi u Republici Srpskoj, odnosno Bosni i Hercegovini, službeni jezik za komunikaciju je engleski.

Način obavljanja komunikacije između klijenta i Društva je telefonskim putem, putem email-a ili ličnim dolaskom klijenta u prostorije Društva ili na bilo koji drugi način koji je utvrđen Izjavom koja je prilog Ugovora, a u kojoj se klijent izjašnjava o izabranom načinu komunikacije, odnosno dobijanja podataka/izvještaja od Društva.

Obim, učestalost i periodi izvještavanja, kao i sam format izvještaja, definisani su Ugovorom.

2. Informacije o hartijama od vrijednosti

U skladu sa Zakonom o tržištu hartija od vrijednosti (u daljem tekstu: Zakon), hartije od vrijednosti u smislu ovog Zakona su:

1) hartije od vrijednosti u užem smislu:

- a) vlasničke hartije od vrijednosti,
- b) dužničke hartije od vrijednosti, osim instrumenata tržišta novca i
- v) prava na sticanje;

2) instrumenti tržišta novca:

- a) trezorski zapisi, koje emituje Republika Srpska,
- b) blagajnički zapisi, koje emituje banka ili druga finansijska organizacija,
- v) komercijalni zapisi, koje emituje drugo pravno lice,
- g) certifikati o depozitu, koje emituje banka ili druga finansijska organizacija i kod kojih se emitent obavezuje da će vlasniku u određenom roku isplatiti iznos deponovanih sredstava sa pripadajućom kamatom i
- d) drugi instrumenti tržišta novca koje u skladu sa odgovarajućim međunarodnim standardom odredi Komisija;

3) finansijski derivati:

- a) opcije,
- b) fjučersi i
- v) drugi hartije od vrijednosti koje u skladu sa odgovarajućim međunarodnim standardom odredi Komisija za hartije od vrijednosti

HARTIJE OD VRIJEDNOSTI U UŽEM SMISLU

Vlasničke hartije od vrijednosti su akcije koje emituje akcionarsko društvo u skladu sa Zakonom i Zakonom kojim se uređuje poslovanje privrednih društava i koje predstavljaju svojinu na dijelu osnovnog kapitala akcionarskog društva. Prema sadržini prava, akcije mogu biti: obične (redovne) akcije i povlašćene (prioritetne), te druge vlasničke hartije od vrijednosti koje u skladu sa odgovarajućim međunarodnim standardom odredi Komisija.

Udjeli otvorenih investicionih fondova ne smatraju se hartijama od vrijednosti u smislu ovog Zakona.

Dužničke hartije od vrijednosti sadrže pravo na naplatu nominalne vrijednosti ili nominalne vrijednosti sa kamatom, kao i druga prava, odnosno njima se potvrđuje dug emitenta prema vlasniku pod uslovima utvrđenim zakonom i odlukom o emisiji. Dužničke hartije od vrijednosti u smislu Zakona su:

- a) obveznice - kamatne ili diskontne, a to su hartije od vrijednosti kojima se emitent obavezuje na isplatu ugovorenog iznosa novca i na otplatu glavnice duga, odnosno koje sadrže pravo na naplatu nominalne vrijednosti ili nominalne vrijednosti sa kamatom,
- b) zamjenjive obveznice, a to su obveznice koje se mogu zamijeniti za druge hartije od vrijednosti,
- v) obveznice sa priključenim varantima, a to su obveznice koje se emituju sa jednim ili više varanata, koje sadrže pravo da se po naznačenoj cijeni kupe određene hartije od vrijednosti, najčešće obične akcije emitenta obveznica sa varantom i
- g) druge dužničke hartije od vrijednosti koje u skladu sa odgovarajućim međunarodnim standardom odredi Komisija.

Prava na sticanje u smislu Zakona su hartije od vrijednosti koje sadrže pravo na sticanje hartija od vrijednosti ili druge imovine po unaprijed utvrđenim uslovima.

INSTRUMENTI TRŽIŠTA NOVCA

Instrumenti tržišta novca su hartije od vrijednosti koje su prilikom emitovanja označene kao kratkoročne dužničke hartije od vrijednosti.

FINANSIJSKI DERIVATI

Finansijski derivati su izvedene hartije od vrijednosti čija vrijednost zavisi od cijene predmeta ugovora, čiji su vrsta, broj, kvalitet i druge osobine standardizovani.

Opcije su ugovori koji sadrže pravo na kupovinu ili prodaju sredstava, odnosno aktive navedene u ugovoru po unaprijed utvrđenim uslovima na određeni dan ili u određenom roku. Fjučersi su ugovori koji obavezuju kupca da primi, a prodavca da prenese određena sredstva, odnosno aktivu po unaprijed utvrđenoj cijeni na određeni dan

2.1 Rizici povezani sa ulaganjem u hartije od vrijednosti

Upravljanje portfeljom za račun klijenta podrazumijeva ulaganje sredstava klijenta u hartije od vrijednosti i drugu imovinu, a koji sa sobom nose određene rizike. U nastavku ćemo prikazati najčešće rizike koji su povezani sa ulaganjem u određene hartije od vrijednosti.

Navedene informacije su informativnog karaktera i predstavljaju dopunu savjetima datim klijentu tokom ličnog sastanka u okviru pružanja investicione usluge. Sva dodatna pitanja koja klijent/potencijalni klijent bude imao biće odgovorena.

2.1.1 Opšte informacije

- a) Potencijalni prinos kod svakog ulaganja povezan je sa određenim stepenom rizičnosti – što je veći potencijalni prinos, to je veći stepen rizičnosti;
- b) Na tržišnu vrijednost utiču i faktori koje je nemoguće predvidjeti (subjektivni faktori: tržišni segmenti, mišljenja, glasine, očekivanja...);
- c) Ulaganje u više različitih hartija od vrijednosti pomaže pri smanjenju rizika cijelog portfelja.

2.1.2 Vrste rizika

Rizik promjene cijena (tržišni rizik)- predstavlja rizik od pada tržišne vrijednosti pojedine hartije od vrijednosti u koji je uložena imovina portfelja. Cijene hartija od vrijednosti podložne su dnevnim

promjenama i pod uticajem su niza faktora, kao što su sentiment investitora, ekonomski trend na globalnom nivou, te ekonomsko i političko okruženje u pojedinim zemljama.

Valutni rizik- rizik pada vrijednosti imovine portfelja uslijed promjene valutnog kursa. Dio imovine portfelja može biti denominiran u valuti različitoj od osnovne valute te promjena kursa u odnosu na osnovnu valutu može uzrokovati pad vrijednosti tog dijela imovine.

Kreditni rizik- rizik gubitka dijela ili cjelokupne vrijednosti imovine portfelja uložene u dužničke hartije od vrijednosti, instrumente tržišta novca ili depozite zbog neispunjenja obveze izdavaoca dužničke hartije od vrijednosti ili banke da isplati pripadajuću kamatu i/ili glavnice. Nemogućnost izdavaoca ili banke da izvrši odgovarajuća plaćanja za posljedicu može imati kašnjenje u isplati pripadajuće kamate i/ili glavnice što može prouzrokovati poteškoće u otkupu dijela imovine portfelja, a u krajnjem slučaju može dovesti i do gubitka dijela ili cjelokupnog iznosa koji je uložen u određenu dužničku hartiju od vrijednosti ili depozit. Kreditni rizik takođe uključuje i rizik smanjenja vrijednosti dužničke hartije od vrijednosti zbog smanjenja ocjene kreditne sposobnosti izdavaoca (kreditnog rejtinga). Smanjenje kreditnog rejtinga ukazuje na povećanu vjerovatnoću neispunjavanja obveza što po pravilu negativno utiče na vrijednost dužničke hartije od vrijednosti.

Rizik likvidnosti- rizik da se imovina portfelja neće moći unovčiti odnosno prodati u dovoljno kratkom roku i po odgovarajućoj cijeni; uz ograničen trošak (po cijeni koja ne odstupa značajno od cijene po kojoj se imovina vrednuje) i u dovoljno kratkom vremenskom roku, što može otežati ili u potpunosti onemogućiti upravljanje dnevnom likvidnošću portfelja.

Kamatni rizik- rizik smanjenja vrijednosti dužničkih hartija od vrijednosti i instrumenata tržišta novca u koje je uložena imovina portfelja zbog povećanja preovladavajućih kamatnih stopa na tržištu. Što je preostalo vrijeme do dospelja dužničke hartije od vrijednosti ili instrumenta tržišta novca veće, odnosno što je kamatna stopa (kupon) koju dužnička hartija od vrijednosti ili instrument tržišta novca nudi niža, to je uticaj povećanja kamatnih stopa po pravilu veći. Jačina uticaja uobičajeno se mjeri modifikovanom duracijom (engl. „modified duration“): što je modifikovana duracija nekog finansijskog instrumenta ili portfelja veća, to će uticaj promjene kamatnih stopa na njegovu vrijednost takođe biti veći.

Rizik promjene poreskih propisa- predstavlja mogućnost da se poreski propisi, u Republici Srpskoj (BiH) ili inostranstvu, promjene na način koji bi negativno uticao na prinos portfelja odnosno profitabilnost ulaganja.

Rizik druge ugovorne strane- rizik da druga ugovorna strana u transakciji neće ispuniti svoje ugovorne obaveze (npr. da bankrotira prije konačne namire svih novčanih tokova). Pojavljuje se kod transakcija koje uključuju oročene depozite, transakcija izvedenim finansijskim instrumentima i transakcija finansiranja hartija od vrijednosti (repo ugovori, obrnuti repo ugovori).

Operativni rizik- predstavlja vjerovatnoću nastanka negativnih efekata na poslovni i finansijski položaj Društva, odnosno imovine kojom Društvo upravlja, usljed propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih internih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemom i drugim sistemima, kao i zbog nepredvidivih eksternih događaja. Društvo će ovim rizikom upravljati uspostavljanjem efikasnog sistema internih kontrola i procedura.

Rizik zemlje- predstavlja vjerovatnoću nastanka značajnih promjena cijena hartija od vrijednosti kao i neizmirivanje dospjelih obaveza dužnika usljed političkih, društvenih i ekonomskih događanja u zemlji porijekla tog izdavaoca, odnosno dužnika. Ovaj rizik ogleda se kroz mogućnost da usljed makroekonomskih problema, sistemskih i/ili političkih kriza, dođe do značajnog pogoršanja uslova

poslovanja u tim zemljama, što bi između ostalog imalo negativan uticaj na eventualne investicije klijenta.

2.1.3 Druge informacije u vezi sa rizicima

Društvo je dužno da, prilikom pružanja informacija o hartijama od vrijednosti:

- Koje su predmet javne ponude koja je u toku i za koji je izdat prospekt - klijenta i potencijalnog klijenta upozna sa načinom na koji je prospekt dostupan;
- Koje uključuju jemstvo trećeg lica - klijentu pruži dovoljno pojedinosti o jemcu i jemstvu na osnovu kojih on može donijeti korektnu procjenu jemstva;
- koji se sastoji od dva ili više različitih instrumenata ili usluga i za koji je očigledno da će rizik vezan za taj instrument biti veći od rizika vezanih za svaku pojedinačnu komponentu tog instrumenta - klijentu pruži odgovarajući opis pojedinačnih komponenti takvog instrumenta i način na koji međusobni uticaj povećava rizik.

UPOZORENJE ZA MALE INVESTITORE

Uzimajući u obzir prirodu i rizike pojedinih hartija od vrijednosti, akcije, obveznice, instrumenti tržišta novca i jedinice institucija kolektivnog investiranja predstavljaju instrumente namenjene malim investitorima.

2.1.4 Informacije o rizicima povezanim sa hartijama od vrijednosti

Rizici povezani s ulaganjem u obveznice

Obveznica je dužnička hartija od vrijednosti (za razliku od akcije koja je vlasnička hartija od vrijednosti), što znači da imaocu obveznice, u određenom roku, pripada pravo na povrat određenog iznosa glavnice i pripadajuće kamate. Kamata se isplaćuje periodično ili se pripisuje glavnici i isplaćuje po dospjeću. Obveznica je manje rizičan instrument od akcije, koji donosi umjerene prinose. Obveznicama se takođe trguje na regulisanim ili van regulisanih tržišta.

Prinos obveznice: sastoji se od razlike između tržišne i kupovne cijene obveznice i kamate na glavnicu. Prinos je nemoguće unaprijed utvrditi, osim pod pretpostavkom da se obveznica drži do dospjeća (tada se takva mjera zove prinos do dospjeća). Ako se obveznica prodaje prije dospjeća, njenu cijenu nije moguće unaprijed utvrditi te se ostvaren prinos prilikom prodaje može razlikovati od prinosa do dospeća ili očekivanog prinosa. Ukoliko je nivo prinosa do dospeća obveznice znatno viša od prinosa do dospjeća drugih obveznica sa sličnim rokom dospjeća to znači da je nivo kreditnog rizika takve obveznice po pravilu viša od nivoa kreditnog rizika uporedivih obveznica. Prilikom obračuna finalnog prinosa obveznice treba uzeti u obzir i transakcijske troškove.

Kreditni rizik: se odnosi na vjerovatnoću da izdavalac obveznice neće biti u mogućnosti da podmiri svoje dospjele obveze, odnosno pojavljuje se u slučaju njegove nesolventnosti. Zato se kreditna pouzdanost dužnika mora uzeti u obzir prilikom donošenja investicione odluke. Kreditni rejting (procjena kreditne pouzdanosti izdavaoca) koji donosi neka od nezavisnih rejting agencija pruža određene smjernice vezane uz procjenu kreditnog rizika. Najviši rejting je na primer „AAA“, a dodjeljuje se obveznicama finansijski najmoćnijih i najstabilnijih država. Što je kreditni rejting izdavaoca niži (npr. „B“ ili „C“) veći je i kreditni rizik, ali je i veći zahtjevani prinos investitora na takve obveznice zbog tzv. „premijske rizika“.

Tržišni rizik: Ako se obveznica drži do dospjeća, investitoru se isplaćuje cijena na dospjeću, definisana u uslovima prospekta obveznice. Potrebno je uzeti u obzir i rizik „opoziva“, odnosno

moгуćnost da izdavalac povuče obveznicu i prije dospjeća (takva mogućnost mora unaprijed biti poznata i predviđena u uslovima prospekta obveznice). Ako se obveznica prodaje prije dospjeća, investitor postiže tržišnu cijenu formiranu odnosom ponude i potražnje. Po pravilu, cijene obveznica sa fiksnom kuponskom kamatom padaju kada rastu tržišne kamatne stope na obveznice sličnog dospjeća, i obrnuto, može se očekivati rast vrijednosti obveznice u slučaju pada zahtijevanih kamatnih stopa na obveznice s istim dospjećem. Tržišna cijena obveznice takođe može biti pod uticajem promjene kreditnog rejtinga izdavaoca.

Rizik likvidnosti: Likvidnost obveznica zavisi od mnogo faktora među kojima su i obim emisije, preostalo vrijeme do dospjeća, tržišna pravila.

Rizici povezani s ulaganjem u investicione fondove

Udjeli ili akcije investicionih fondova predstavljaju proporcionalan udio u ukupnoj imovini fonda. Postoje zatvoreni i otvoreni investicioni fondovi. Zatvoreni investicioni fondovi su po pravilu akcionarska društva čijim se akcijama trguje na berzi ili drugom organizovanom tržištu. Zatvoreni investicioni fond karakteriše unaprijed zadati broj akcija, a vlasnikom akcije fonda investitor postaje kupovinom akcije od nekog drugog akcionara. Otvoreni investicioni fondovi izdaju nove udjele svakom uplatom investitora u fond, a investitor ima pravo u svako doba zahtijevati isplatu udjela iz imovine fonda i na taj način istupiti iz fonda. Imovina fonda je u zajedničkom vlasništvu svih imalaca udjela ili akcija u fondu, a prikupljena novčana sredstva investitora investiraju se u hartije od vrednosti i druge finansijske instrumente u skladu sa zadatom investicionom strategijom fonda. Većina investicionih fondova ulaže u jednu ili više glavnih grupa imovine pa tako postoji nekoliko osnovnih vrsta otvorenih fondova prema vrsti imovine u koju ulažu: novčani fondovi (eng. „money market funds“) koji ulažu u instrumente tržišta novca, obveznički fondovi (eng. bond, fixed income funds), akcijski fondovi (eng. equity, stock funds), mješoviti fondovi (eng. „mixed, balanced funds“) koji ulažu u različite kategorije finansijske imovine, te alternativni fondovi poput nekretninskih fondova, fondova rizičnog kapitala itd. Prinos investicionih fondova se ne može unaprijed utvrditi, a prinosi investicionih fondova ostvareni u prošlosti ne predstavljaju indikaciju mogućih prinosa u budućnosti. Prinos nekog fonda zavisi od definisane investicione strategije fonda, kao i kretanju tržišnih cijena pojedinih instrumenata u koje je uložena imovina fonda. Zato prilikom ulaganja u investicioni fond treba uzeti u obzir različite rizike koji se odnose na pojedine klase imovine (obveznice, akcije, instrumenti tržišta novca i sl.) u koje je dozvoljeno ulagati imovinu fonda, tj. potrebno je uzeti u obzir ulagačku strategiju pojedinog fonda.

Tržišni rizik (rizik promjene cijene) i rizik likvidnosti: Udjeli otvorenih investicionih fondova se u normalnim okolnostima mogu isplatiti iz fonda u bilo koje vrijeme na način propisan u prospektu. Cijena po kojoj se prodaju i otkupljuju udjeli u otvorenom investicionom fondu odražava tržišnu vrijednost instrumenata koji čine imovinu fonda. U posebnim okolnostima društvo za upravljanje može obustaviti prodaju i reotkup udjela investicionih fondova. Cijena akcije zatvorenog fonda zavisi prvenstveno od vrijednosti finansijskih instrumenata i druge imovine i obveza koje čine imovinu fonda, ali i o odnosu ponude i potražnje na tržištu. Unovčivost nekih akcija može biti ograničena.

Rizici povezani s ulaganjem u instrumente tržišta novca

Tržište novca uključuje dužničke instrumente kao što su trezorski, blagajnički i komercijalni zapisi i sertifikati o depozitu, kao i sve ostale dužničke instrumente s dospjećem glavnice do 365 dana. Trezorski zapisi su instrumenti koje izdaju ministarstva finansija, uglavnom s rokom dospjeća do godine dana. Upis trezorskih zapisa vrši se na aukcijama koje objavljuje Ministarstvo finansija Republike Srpske. Komercijalni zapisi su kratkoročni dužnički instrumenti koje izdaju kompanije radi prikupljanja likvidnih sredstava. Kako ih ne izdaju države nego kompanije vrlo različitog boniteta, u pravilu su manje siguran instrument nego što su to trezorski zapisi. Novčani depoziti su novčana

sredstva različitih vlasnika koje prikupljaju kreditne institucije i druge depozitne ustanove. Kreditne institucije imaju obvezu vratiti položeni depozit uvećan za ugovorenu kamatu u određenom roku i uz određene uslove. Sertifikati o depozitu su unovčivi dužnički instrumenti izdati od strane banaka koje njima obvezuju po isteku utvrđenog roka dospjeća isplate glavnicu uvećanu za ugovorenu kamatu.

Faktori prinosa i rizika: faktori koji utiču na rizik i prinos instrumenata tržišta novca se u velikoj mjeri podudaraju sa onima definisanim za obveznice. Razlike se uglavnom odnose na rizik likvidnosti.

Rizik likvidnosti: po pravilu ne postoje organizovana sekundarna tržišta za instrumente tržišta novca. Iz tog razloga nije izvjesno da se takvi instrumenti mogu prodati u bilo kom trenutku.

3. Zaštita hartija od vrijednosti i novčanih sredstava klijenata

Društvo je dužno da postupa i koristi hartije od vrijednosti i novčana sredstva za račun klijenta u skladu sa odredbama Zakona o tržištu hartija od vrijednosti i podazkonskim aktima.

Društvo sva novčana sredstva ili hartije od vrijednosti koje primi, drži ili isplaćuje odnosno isporučuje klijentima ili za račun klijenata, a da je to vezano uz investicione usluge koje pruža klijentima, tretira kao imovinu klijenata.

Za svrhu implementiranja usluge individualnog upravljanja portfeljom, Društvo zaključuje ugovor sa izabranom kastodi bankom za otvaranje posebnih računa otvorenih isključivo za potrebe individualnog upravljanja – kastodi banka Raiffeisen, račun za uplate Atos banka.

Zbirni kastodi račun kod kastodi banke Društvo otvara jednokratno, u ime Društva, a za račun klijenta te Društvo na njemu zbirno deponuje finansijske instrumente u koje je uložena imovina klijenata po osnovu usluge upravljanja portfeljom..

Vođenje hartija od vrijednosti na zbirnom računu kod kastodi banke podrazumijeva da se imovina svih klijenata vodi na jednom, zajedničkom računu, te da kastodi banka ne vodi evidenciju o imovini pojedinog klijenta, već takvu evidenciju vodi samo Društvo. Društvo u svojim internim evidencijama vodi analitiku imovine klijenata na način koji omogućava da se u svakom trenutku, bez odlaganja, razlikuje imovina jednog klijenta od imovine ostalih klijenata kao i imovine samog Društva. Društvo će redovno sprovoditi usklađivanja između svojih internih računa i evidencija, kao i računa i evidencija bilo kojih trećih lica koja drže imovinu klijenata.

Na zbirnom računu kod kastodi banke mogu da se čuvaju hartije od vrijednosti kojima se trguje na domaćem tržištu i hartije od vrijednosti kojima se trguje u inostranstvu, te su time predmet nacionalnog zakonodavstva druge države kada je to zakonski neophodno. Kada se imovina klijenata čuva zbirno, hartije od vrijednosti ili novčana sredstva drže se na zbirnom računu kod treće strane. U slučaju zbirnog čuvanja finansijske imovine, treća strana nema evidenciju o stvarnom vlasniku finansijske imovine.

Hartije od vrijednosti i novčana sredstva klijenata ne ulaze u imovinu, stečajnu ili likvidacionu masu Društva, niti mogu biti predmet izvršenja ili prinudne naplate koji se sprovede nad Društvom.

Imovina klijenata (novčana sredstva i hartije od vrijednosti) ne ulazi u imovinu, stečajnu ili likvidacionu treće strane kod koje je deponovana imovina, te ne može biti predmet izvršenja ili prinudne naplate u vezi s potraživanjem prema trećoj strani, kada se imovina klijenata čuva kod treće strane sa sjedištem u Republici Srpskoj (BiH) te se na takav odnos primenjuje pravo Republike Srpske (BiH).

U slučaju kada su računi koji sadrže hartije od vrijednosti ili novčana sredstva koja pripadaju klijentu podložni zakonodavstvu druge države ili će im biti podložni, prava klijenta ili potencijalnog klijenta u vezi s navedenim hartijama od vrijednosti ili novčanim sredstvima se mogu u skladu sa tim razlikovati, te je Društvo dužno da obavijesti o tome klijente, kao i da im navede rizike u vezi sa tim ugovorima sa trećim stranama.

Društvo ne odgovara za radnje ili propuste trećih osoba, što uključuje, između ostalog, subjekte zadužene za primanje i prenos naloga, institucije za saldiranje transakcija, pružaoce kastodi usluga, depozitare i izdavaoce hartija od vrijednosti kupljenih za račun klijenta.

Društvo jednom godišnje preispituje izbor kastodi banke i dogovorene aranžmane za držanje i čuvanje hartija od vrijednosti novčanih sredstava klijenta (račun kod posebne banke).

Radi zaštite prava svojih klijenata, Društvo je dužno da:

1. evidencije, račune i korespondencije u vezi sa njima:

- vodi precizno i tačno,
- redovno usklađuje sa evidencijama i računima trećih lica koja drže imovinu klijenata,
- vodi na način da u svakom momentu i odmah može razlikovati imovinu jednog klijenta od imovine ostalih klijenata i imovine samog Društva;

2. preduzima mjere kojima se obezbjeđuje da se:

- sve hartije od vrijednosti klijenata koji su deponovane kod trećeg lica, jasno razlikuju od hartija od vrijednosti koji pripadaju Društvu i od hartija od vrijednosti koji pripadaju tom trećem licu, tako da se vode na odvojenim računima u knjigama trećeg lica ili na osnovu drugih istovetnih mera kojima se postiže isti nivo zaštite,
- novčana sredstva klijenata, koja su deponovana u centralnoj banci, kreditnoj instituciji ili banci kojoj je izdato odobrenje za rad u stranoj zemlji, drže na računu ili računima koji se jasno razlikuju od svih računa na kojima se drže novčana sredstva koja pripadaju Društvu.

3. uvede odgovarajuću organizacionu strukturu kako bi se rizik gubitka ili smanjenja imovine klijenta ili prava u vezi s tom imovinom, nastao kao rezultat zloupotrebe imovine, prevare, loše administracije, neprimerenog vođenja evidencije ili nemara, sveo na najmanju moguću meru.

Prethodni stav ovog člana se primjenjuje i u slučajevima kada Društvo sredstva klijenata vodi na zbirnom računu.

Deponovanje hartija od vrijednosti klijenata

Društvo deponuje hartije od vrijednosti koje drži za račun klijenata na račun ili račune otvorene kod trećih lica, pod uslovom da Društvo postupa sa pažnjom dobrog stručnjaka prilikom izbora, imenovanja i periodičnih provjera trećeg lica, kao i postupaka za držanje i čuvanje navedenih hartija od vrijednosti.

Društvo posebno vodi računa o stručnosti i tržišnom ugledu trećeg lica, kao i o svim zakonom propisanim uslovima koji se odnose na držanje navedenih hartija od vrijednosti, a koji bi mogli imati negativne efekte na prava klijenata.

Ako Društvo namjerava deponovati hartije od vrijednosti klijenta kod trećeg lica, obezbjeđuje da je to treće lice u nadležnosti države u kojoj čuvanje hartije od vrijednosti za račun drugog lica podliježe posebnom propisu i nadzoru, kao i da treće lice podliježe tom posebnom propisu i nadzoru.

Društvo ne smije deponovati hartije od vrijednosti koje drži za račun klijenata kod trećeg lica u stranoj zemlji, u kojoj držanje i čuvanje hartija od vrijednosti za račun drugog lica nisu regulisani, osim ako je ispunjen jedan od sljedećih uslova:

- 1) vrsta hartija od vrijednosti ili investicionih usluga povezanih s navedenim hartijama je takva da se moraju deponovati kod trećeg lica u navedenoj stranoj zemlji;
- 2) kada se hartije od vrijednosti drže za račun profesionalnog investitora, taj klijent pisanim putem zahtjeva od Društva da ih deponuje kod trećeg lica u navedenoj stranoj zemlji.

Zahtjevi iz st. 3. i 4. ovog člana primenjuju se i kad treće lice delegira bilo koju od svojih funkcija u vezi držanja i čuvanja finansijskih instrumenata trećem licu.

Deponovanje novčanih sredstava klijenata

Društvo je dužno postupati sa pažnjom dobrog stručnjaka prilikom izbora, imenovanja i redovnih provjera kreditne institucije ili banke kod kojih su novčana sredstva klijenata deponovana i postupaka za držanje tih sredstava, kao i da potrebu za diversifikacijom tih sredstava smatra dijelom svoje pažnje dobrog stručnjaka.

Društvo posebno vodi računa o stručnosti i tržišnom ugledu takvih institucija ili novčanih fondova, u cilju osiguranja zaštite prava klijenata, kao i o svim zakonskim i drugim propisima ili tržišnim praksama koje se odnose na držanje novčanih sredstava klijenata, a koje bi mogle imati negativne efekte na prava klijenata.

4. Troškovi i povezane naknade

Informacije o svim troškovima i povezanim naknadama sadrže informacije koje se odnose na upravljanje portfeljom, i ako je potrebno, troškove finansijskog instrumenta koji se preporučuje ili prodaje klijentu, i informacije o mogućim načinima plaćanja od strane klijenta, uključujući plaćanja trećem licu.

Informacije o svim troškovima i naknadama, uključujući one koji se odnose na investicionu uslugu i hartije od vrijednosti koji nisu posljedica pojave povezanih tržišnih rizika, predstavljaju se zbirno tako da klijent može da razumije puni trošak, kao i kumulativni efekat na prinos od ulaganja, a na zahtjev klijenta pruža se pregled raščlanjen po stavkama.

Informacije o troškovima i naknadama koje je Društvo dužno da pruži klijentu prije zaključenja ugovora odnosno pružanja usluga, uključuju obavještenja o:

- 1) ukupnoj cijeni koju je klijent dužan da plati u vezi sa ugovorenim uslugama, uključujući sve povezane provizije, naknade i druge troškove kao i sva plaćanja ostvarena preko Društva;
- 2) osnovu za izračunavanje cijene, u slučajevima kada ukupnu cenu nije moguće navesti;
- 3) valuti i relevantnom deviznom kursu i troškovima, u slučajevima kada bilo koji deo ukupne cijene mora biti plaćen ili predstavlja iznos u stranoj valuti;
- 4) mogućnosti postojanja drugih troškova, uključujući poreze ili druga plaćanja, a koji su povezani sa transakcijama u vezi sa hartijom od vrijednosti ili uslugom, koji mogu nastati za klijenta, a koji nisu plativi putem Društva ili nisu nametnuti od strane Društva.

Kada su u pitanju informacije o ukupnoj cijeni i načinu njenog izračunavanja, naknada odnosno provizija koju Društvo naplaćuje mora biti posebno navedena za svaki slučaj pojedinačno.

Podaci o troškovima i naknadama koje društvo naplaćuje od klijenta sadržani su u Pravilniku o tarifima Društva, predati su na uvid klijentu, a dostupni svaki radni dan u prostorijama Društva.

5. Regulatorne odredbe

Zakon o tržištu hartija od vrijednosti Republike Srpske, zajedno sa njegovim dopunama i izmjenama, predstavlja osnov za postavke tržišta kapitala u RS, te nam je to osnov za donošenje svih akata koji se tiču dodatne djelatnosti Društva.

5.1 Razvrstavanje klijenata

Društvo je dužno da izvrši kategorizaciju klijenata, te da obavijesti klijente o kategoriji kojoj pripadaju i nivou zaštite koja im pripada, a na temelju podataka koje je Društvo prikupilo o njima. Upravni odbor Društva je usvojio Pravilnik o kategorizaciji klijenata i promjeni kategorije klijenta u okviru kojeg je razrađeno ovo pitanje.

5.2 Procjena prikladnosti investicione usluge za klijente

Društvo praktikuje politiku detaljnog i sveobuhvatnog procesa upravljanja pojedinačnim portfelja pri čemu centralnu ulogu zauzima procjena podobnosti predloženih hartija od vrijednosti za konkretnog klijenta.

Putem Upitnika Društvo ima za cilj da dobije opšte informacije o investitoru, kao i informacije o njegovom iskustvu i znanju o ulaganju u konkretne hartije od vrijednosti, o njegovim ciljevima i vremenskom periodu u kojem želi da ostvari postavljene ciljeve, o sposobnosti preuzimanja rizika, toleranciji na rizik, kao i o određenim ograničenjima koja bi investitor želeo da postavi prilikom kreiranja portfelja. Pri pružanju usluge upravljanja portfeljom, Društvo ne preporučuje i ne odlučuje se na trgovanje ako ni jedna usluga ili instrument nisu primjereni klijentu.

Na osnovu ciljne strukture ulaganja i investicione politike, organizaciona jedinica za dodatnu djelatnost kreira prijedlog portfelja za investitora i predlaže sve buduće transakcije.

Strategija upravljanja je sastavni dio ugovora sa klijentom i treba da bude odobrena od strane investitora.

Detaljnije o procjeni prikladnosti definisano je u Procedurama za procjenu podobnosti predloženih transakcija za uslugu individualnog upravljanja portfeljom usvojenim od strane Upravnog odbora Društva.

5.3 Politika upravljanja sukobom interesa

Društvo je dužno preduzimati razumne mjere za upravljanje sukobima interesa koji se mogu pojaviti kao rezultat obavljanja djelatnosti.

Radi obezbjeđivanja profesionalnog i efikasnog poslovanja Društva, u cilju sprečavanja sukoba interesa, članovi uprave, organi nadzora i zaposleni su dužni da se pridržavaju Zakona i podzakonskih akata u svom poslovanju, a u skladu sa pravilima profesionalnog i efikasnog poslovanja da poštuju načela etičkog postupanja:

- 1) načelo postupanja sa pažnjom dobrog privrednika – zaposleni su dužni da prilikom obavljanja poslova postupaju sa pažnjom dobrog privrednika;
- 2) načelo jednakog tretmana svih klijenata – zaposleni su dužni da ne privileguju ni jednog klijenta u odnosu na ostale klijente, odnosno dužni su da se prema svim klijentima ophode na isti način;
- 3) načelo osiguranja prava i interesa klijenata – zaposleni su dužni da prilikom obavljanja poslova svemu vode računa o interesu klijenata;
- 4) načelo obavješćavanja – zaposleni su dužni da klijentima obezbjeđuju tačne i pouzdane informacije o stanju na tržištu i o hartijama od vrijednosti, kao i o drugim informacijama koje bi mogle uticati na odluke klijenata u vezi sa poslovanjem sa hartijama od vrijednosti;
- 5) načelo povjerenja – odnos između zaposlenog i klijenta zasniva se na međusobnom povjerenju koje zaposleni ne smiju da iznevjere ili zloupotrijebe;

Povezana lica Društva mogu sklopiti ugovor sa Društvom za obavljanje poslova upravljanja portfeljom pod uslovom da takvo ulaganje nije u suprotnosti sa odredbama Zakona kojima se reguliše poslovanje tržišta hartija od vrijednosti u smislu sukoba interesa, zabrane korišćenja privilegovanih informacija, zabrane manipulacija i drugim aktivnostima u skladu sa poslovnim moralom i običajima.

5. 4 Poslovna tajna

Društvo (zaposleni u Društvu) podatke o klijentima tretira kao povjerljive, te informacije o stanju i prometu po računima ne smije da saopštava trećim licima, niti da ih koristi osim u interesu klijenta.

Gore pomenuti podaci o klijentima se mogu saopštavati i stavljati na uvid:

- 1) uz pismenu saglasnost klijenta
- 2) prilikom nadzora koji vrši Komisija
- 3) na osnovu naloga suda
- 4) na osnovu naloga organa koji se bavi sprječavanjem pranja novca ili finansiranaj terorizma, odnosno drugog nadležnog organa.

6. Završne odredbe

Sve dodatne informacije o pružanju usluge upravljanja portfeljom sadržane su u Pravilima poslovanja i povezanim Pravilnicima za obavljanje poslova dodatne djelatnosti Društva, a od kojih su neki objavljeni na internet stranici Društva wvpfondovi.ba, a svi zajedno su dostupni u papirnoj verziji u prostorijama sjedišta Društva.

Predsjednik Upravnog Odbora
